

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1923.

Första kammaren.

Nr 29.

Onsdagen den 25 april.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr **talmannen** yttrade: Såsom kammaren torde känna, har Sveriges drottningens moder efter en lång levnad lämnat detta jordiska.

Jag hemställer, att kammaren ville åt mig uppdraga att till hennes majestät framföra kammarens undersåtliga deltagande i denna hennes djupa sorg.

Vad herr talmannen sålunda hemställt bifölls enhälligt.

Upplästes följande inkomna läkarintyg:

Att borgmästaren *Knut von Geijer* på grund av influensa med svår huvudvärk är under närmaste tiden oförmögen att deltaga i riksdagsarbetet, intygas härmed.

Stockholm den 24 april 1923.

Erik Tengstrand.

Leg. läkare.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtanden nr 12 och 13.

Föredrogos ånyo jordbruksutskottets utlåtande nr 32, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rörelsekapital för statens domänverk. *Ang. rörelsekapital för statens domänverk.*

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts i proposition nr 183 i ämnet gjorda framställning hade utskottet i det nu föredragna utlåtandet hemställt, att riksdagen måtte

dels å riksstaten för budgetåret 1923—1924 bland utgifter för kapitalökning under rubrik »Statens affärsverksamhet» till rörelsekapital för statens domänverk anvisa ett anslag av 10,000,000 kronor;

Ang. rörelse-
kapital för
statens do-
mänverk.
(Forts.)

dels bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att ej mindre för beredandet åt domänverket av ytterligare rörelsekapital tillhandahålla sagda verk en rörlig kredit av intill 10,000,000 kronor än även till förvaltning mottaga samma verks för omedelbart förestående utgifter eller inleverering till statsverket av driftöverskott icke erforderliga medel;

dels besluta, att å såväl lyftade kreditbelopp som till förvaltning överlämnade medel skulle utgå ränta, som av fullmäktige i riksgäldskontoret efter samråd med domänstyrelsen bestämdes med hänsyn till de å den allmänna penningmarknaden rådande förhållanden;

dels ock bemyndiga domänstyrelsen att för likviderande av utav Kungl. Maj: t beslutade inköp av skogsbärande eller till skogsbörd tjänlig mark utfärda reserver, dock vid varje tidpunkt till belopp ej överstigande behållningen å domänverkets markinköpsfond.

Greve **Lagerbjelke**: Herr greve och talman! Jag anhåller att ur riksgäldskontorets synpunkt få säga några ord i fråga om det föreslagna överlämnandet till riksgäldskontoret av medel till förräntning. Såsom vi nyss hörde, hemställer utskottet, att riksdagen måtte, bland annat, bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att ej mindre för beredande åt domänverket av ytterligare rörelsekapital tillhandahålla sagda verk visst belopp än även till förvaltning mottaga vissa medel från samma verk samt att härå skall utgå ränta. Nu kan jag för min del icke gärna tolka det använda uttrycket »bemyndiga» på annat sätt, än att det skulle ligga inom fullmäktiges bestämmanderätt, huruvida och i vilken utsträckning ifrågavarande medel skulle få insättas i riksgäldskontoret till förräntande. Och i varje fall anser jag, att det icke bör mot riksgäldskontorets önskan kunna ske i vidare omfattning, än att de till förräntande överlämnade medlen icke överskrida de medel, som vid tillfället varit lämnade till domänverket såsom rörelsekapital. Nu är emellertid motiveringen till detta förslag i av mig berört hänseende icke tydlig. I utskottets motivering står det bland annat: i gengäld skulle domänverkets medel i viss mån få insättas i riksgäldskontoret. Ännu mer otydlig är motiveringen för den kungl. propositionen, där bland annat det står: »Enligt riksräkenskapsverkets förslag skulle statens domänverk äga att till riksgäldskontoret för förvaltning och förräntning överlämna de kontanta medel, vilka för verkets utgifter eller överskottslevereringar icke vore för den närmaste framtiden behövliga.» Och så fortsätter departementschefen (jordbruksministern): »Jag har i likhet med chefen för finansdepartementet anslutit mig jämväl till detta förslag.» Enligt min uppfattning kunna nu dessa uttalanden, både i motiveringen till Kungl. Maj: ts proposition och i utskottets hemställan, icke verka någon inskränkning i fullmäktiges av mig berörda bestämmanderätt i förenämnda avseende. Jag vill gärna medgiva, att denna fråga icke betyder mycket beträffande domänverken, men skulle man här införa denna princip, antager jag, att den kommer att införas beträffande både vattenfallsstyrelsen och statens järnvägar samt övriga

statens affärsdrivande verk, och då kan frågan få större praktisk betydelse.

Jag får, herr talman, under nu angivna förutsättning yrka bifall till utskottets hemställan.

*Ang. rörelsekapital för statens domänverk.
(Forts.)*

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i förevarande utlåtande hemställt.

Föredrogs ånyo jordbruksutskottets utlåtande nr 33, i anledning av Kungl. Maj: ts proposition angående anslag till riksskogstaxering.

I enlighet med Kungl. Maj: ts i proposition nr 191 i ämnet gjorda framställning hade utskottet i det nu föredragna utlåtandet hemställt, att riksdagen måtte för anordnande av en taxering av skogarna i Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Kopparbergs län anvisa för budgetåret 1923—1924 under nionde huvudtiteln ett extra reservationsanslag av 70,000 kronor.

Anslag till riksskogstaxering.

Herr Klefbeck: Herr talman! Eftersom föredragningslistan i dag icke är så lång, har jag vågat mig på att begära ordet här av en viss anledning, och det fastän jag icke kommer med någon yrkande eller åtminstone icke med något annat yrkande än bifall till utskottets hemställan; men vad jag säger skall mynna ut i en vädjan till chefen för jordbruksdepartementet, som jag från min lagutskottstid lärt känna och värdera såsom en mycket praktisk och förständig karl.

Jag såg i går en uppsats i en stor tidning, i vilken en högt förtjänt ämbetsman gav oss en liten föreläsning för att vi här i riksdagen gnata på statistiken, och i stället utvecklade ett försvar för densamma med alla dess formulär. Jag skall ändå våga mig på att påpeka en liten överdrift på det här området i förhoppning om att den måtte bliva beskuren. Jag vill inte alls bestrida vikten av den statistik, som här i detta ärende är föreslagen, nämligen att få till stånd en rikstaxering över skogskapitalet i Sverige. Det är av utomordentligt stor betydelse att få reda på huru pass mycket skog, även överårig skog, vi ha i vårt land, och huru det är ställt med tillväxten av den unga skogen och även hur långt husbehovsförbrukningen sträcker sig. Men det är just, när jag kommer in på detta sista område, som jag har önskat få en beskärning, ty det förefaller mig, som om det vore rätt mycket onödigt arbete nedlagt därpå.

Själva ordföranden bland skogstaxeringssakkunniga säger, att det har varit svårt att få till stånd en undersökning av husbehovsförbrukningen. Men man har uppfunnit en utmärkt metod, som praktiserats i Värmlands län, och den har där lämnat ett mycket gott och tillförlitligt resultat. Och nu skall jag be kammaren höra på vad detta resultat har blivit. Det förefaller mig vara en vetenskaplig upptäckt, gjord av en framstående professor, som är väl värd ett dubbelt Nobelpris!

*Anslag till
riksskogs-
taxering.
(Forts.)*

Han säger, att detta av den vidlyftiga undersökningen vunna resultatet är, att »husbehovsförbrukningen är ganska nära förbunden till vissa yttre förhållanden och att det synbarligen föreligger ett ganska lagbundet samband mellan vintermedeltemperaturen och den genomsnittliga bränsleförbrukningen i orten». Det förefaller mig, att vanligt sunt bondförstånd utan några vidlyftiga undersökningar skulle vara på det klara med att husbehovet av bränsle alltid rättar sig efter medeltemperaturen ute, och att när det är kallt, eldar man mer och när det är varmt eldar man mindre! För att kunna verificera den upptäckten föreslår han, att man skall fortsätta med liknande undersökningar i de norrländska och i ett och annat av våra mera sydliga län för att komma till en tillfredsställande insikt om virkesförbrukningen till husbehov. Detta synes mig vara en ganska vidlyftig apparat, ty vad fordras för detta? Jo, »för att få enhetlighet i arbetet och den nödiga kontrollen på att alla de nödiga siffrorna införas i blanketterna behövs det en överledare i varje landskap och en föreståndare för de mindre kontoren, dit de ifyllda blanketterna insändas för granskning»; och överledaren har 780 kronor i månaden och kontorsföreståndaren 630 kronor i månaden. Det synes mig, att fortsatta undersökningar i den här kvistiga frågan borde vara tämligen onödiga, och att de krafter, som behövas för skogstaxeringen skulle kunna användas för mera tacksamma uppgifter. Ty jag misstänker, att svenska folket är enigt med mig därom, att resultatet av en aldrig så omsorgsfull vetenskaplig undersökning i fråga om husbehovsbränslet skall i vilket landskap som helst i hela Sverige bliva att, när det är kalla vintrar, eldar folk mer, och när det är varma vintrar eldar man mindre.

Jag skall därför sluta med att yrka bifall till utskottets förslag och på samma gång hemställa, att som sagt vår ärade jordbruksminister ville, när den här statistiken skall läggas upp, syna densamma litet i sömmarna.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i det nu ifrågavarande utlåtandet hemställt.

*Ang. distri-
butionsfö-
reningarnas
avgifter till
statens
kraftverk.*

Föredrogs ånyo första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 11, i anledning av väckt motion, nr 149, om skrivelse till Konungen angående beredande av förbättrade ekonomiska villkor åt distributionsföreningar, anslutna till statens kraftverk.

I en inom första kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 149, hade herr *Anton Pettersson* hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte taga under övertvägande, huruvida ej i enlighet med motiveringen distributionsföreningar, anslutna till statens kraftverk, kunde beredas ekonomiska villkor av ungefär samma innebörd som de, vilka tillämpades vid i motiveringen berörda enskilda kraftverk.

Utskottet hade i det nu föreliggande utlåtandet av angivna orsaker hemställt, att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

*Ang. distributionsföreningarnas avgifter till statens kraftverk.
(Forts.)*

Herr Pettersson, Anton: Herr greve och talman, mina herrar! Utskottet har i sitt utlåtande medgivit, att för en stor del av landsbygdens befolkning kostnaden för elektrifiering under de senaste åren i hög grad ökats. Sedan har utskottet hänvisat till den av vattenfallsstyrelsen gjorda utredningen. Men då utskottet utan minsta reservation synes ha godtagit vattenfallsstyrelsens förklaring över de ökade kostnaderna, skall jag tillåta mig yttra några ord i anledning av styrelsens vid utskottets betänkande fogade yttrande. Genomläses detta betänkande, så går det såsom en röd tråd genom det hela, att skulden till de nuvarande svårigheterna för landsbygdens elektrifiering utan tvivel i övervägande grad är att söka hos konsumenterna själva. Jag vill i alla fall söka påvisa, att icke heller vattenfallsstyrelsen står alldeles utan skuld till de höga elektrifieringskostnaderna. Vattenfallsstyrelsen säger visserligen på sid. fyra, att den har både under hand och offentligt uppmanat lantbrukarna att »skynda lagom», utan att denna mning nämnvärt beaktats. Men det säges förut av samma styrelse: »Vattenfallsstyrelsen arbetade under början av kriget energiskt på genomförandet av landsbygdselektrifieringen.» Och när vattenfallsstyrelsen på ett annat ställe säger, att ledningarna hava utförts i vanliga fall ett halvt eller ett helt år, sedan de blivit planerade, så kan man vara bra säker på att vattenfallsstyrelsen under de första krigsåren i ganska hög grad påskyndat takten för de stora elektrifieringarna. Särskilt till 1918 och 1919 års elektrifieringar kan vattenfallsstyrelsen sägas i många fall ha varit initiativtagaren. Vattenfallsstyrelsen har på sista tiden i detta betänkande uppgjort ett diagram, däri den vill påvisa, att det är i de län, där det finnes enskilda distributionsföreningar, som kostnaderna blivit större. Då vill jag påpeka, att det är just i dessa län inköpen av kraftstationer, som gjorts, att kostnaderna blivit så höga. Denna omständighet har ej beaktats vid diagrammets uppgörande. Vattenfallsstyrelsen säger, att kostnaderna blivit så höga, därför att distributionsföreningarna kommit till ofta ett halvt eller ett helt år efter det att de blivit planerade. Jag känner emellertid en socken i Västmanland, som en ingenjör från vattenfallsstyrelsen besökt, och denne gjorde upp förslag och kostnadsberäkning till elektrifiering. Enligt denna kostnadsberäkning skulle det hela gå till mellan 30 och 40 kronor per andel. Det uppdrogs då åt denne ingenjör från vattenfallsstyrelsen att omedelbart gå i författning om att sätta i gång med elektrifieringen, och han skötte om alla inköp åt distributionsföreningen; men fastän man började omedelbart, gingo kostnaderna upp till ungefär dubbla beloppet mot vad som beräknats, eller 82 kronor per andel.

I en annan socken, där arbetet utfördes under uppsikt av en ingenjör från vattenfallsstyrelsen, fick distributionsföreningen när ledningen skulle avsynas, betala åtskilliga tusentals kronor för ombygg-

Ang. distributionsföreningarnas avgifter till statens kraftverk.
(Forts.)

naden av den ledning, som utförts under sådant sakkunnigt överinseende.

Jag skall också tillåta mig påpeka en annan sak, som gjort att kostnaderna blivit så dyra. Jag har i min hand ett cirkulär, som vattenfallsstyrelsen skrivit i oktober 1916 och som styrelsen utsänt till föreningar anslutna till Älvkarleby kraftverk. I detta förbinder sig styrelsen under vissa förutsättningar att leverera koppar till distributionsföreningarna till ett pris av ungefär 3 kronor per kilo. Det var en del föreningar, som i förlitande på detta cirkulär tecknade kontrakt med styrelsen. Resultatet blev, att styrelsen kunde icke leverera någon koppar, och vad inträffade då? Jo, en av dessa föreningar fick i stället för 3 kronor betala 7:75 per kilo för koppar. Vid den tidpunkt, då de voro erbjudna av staten att få köpa koppar för 3 kronor per kilo, hade de på annat håll kunnat köpa koppar för 3:75 högst 4 kronor per kilo. Föreningen fick därför vidkännas en merutgift av 37,500 kronor. Och en annan förening, som också kontraherade, fick av samma anledning en merutgift på cirka 20,000 kronor. Jag har velat påpeka detta, då vattenfallsstyrelsen har skjutit skulden för dessa ökade kostnader för distributionsföreningarna på konsumenterna själva. Man bör komma ihåg hur vattenfallsstyrelsen uppgjorde sina kontrakt om viss minimiavgift, men i de flesta fall fått tre gånger så mycket i betalning som dessa minimiavgifter. Jag har erhållit bevis härpå från flera håll. Så hade exempelvis 38 föreningar, som äro anslutna till Trollhätte kraftverk, kontraherat en minimiavgift av något över 90,000 kronor, men avgifterna från dessa föreningar ha uppgått till ungefär 277,000 kronor. Man frågar sig verkligen: hur hade det varit ställt för vattenfallsstyrelsen, om den endast fått ut de kontraherade minimiavgifterna?

Det har också i motionen pekats på dessa konjunkturtillägg, som synas hava gått ut efter ganska lösa grunder. Jag vet exempel från en distributionsförening i Västmanland — det var i Torpa socken, som ligger ungefär en mil från Kungsörs köping — där föreningen gjort en elektrisk anläggning och staten skulle draga fram sin kraftledning. Men från statens sida fordrades, när ledningen skulle byggas färdig, att få 25,000 kronor i konjunkturtillägg i anledning av att ledningen skulle sluta i Torpa. Föreningen levererade in dessa 25,000 kronor till vattenfallsstyrelsen, men omedelbart sedan ledningen var färdig, frändrogs statens ledning till Kungsör. Alltså bortföll denna anledning till konjunkturtillägg. Och detta var icke under den svåraste dyrtiden, ty priset för Torpa distributionsförening, då den gjorde sitt inköp av koppar, var 2:55 kronor per kilo.

Nu säger vattenfallsstyrelsen i sitt utlåtande angående konjunkturtilläggen: »Det har utan tvivel i en del fall gjorts minskning av första begärda konjunkturbidrag, men då har minskningen berott på att nya omständigheter tillkommit, som icke från början varit bekanta, t. ex. anslutningen av någon industriell abonnent.» När vattenfallsstyrelsen har sagt något sådant, förvånar man sig över det förhållandet, att Torpa distributionsförening icke fått något tillbaka av det inbetalade

konjunkturtillägget. Det finns i alla fall föreningar, som fått åtskilligt tillbaka av dessa konjunkturtillägg. Det skulle säkerligen vara en hel del att yttra om vattenfallsstyrelsens åtgöranden i det ena och andra avseendet. Det måste väl till exempel förefalla rätt anmärkningsvärt, att en av vattenfallsstyrelsens direktörer samtidigt har varit ledamot och såsom sådan fått betalt i en av de största entreprenadfirmorna inom den elektriska branschen.

Då man för några år sedan talade om, att landsbygden skulle elektrifieras, stod det en hel del i tidningarna om, att denna elektrifiering skulle bli något, som skulle göra sitt till att höja det svenska lantbruket. I stället ha vi fått se, att just i de bygder, som blivit elektrifierade, elektrifieringen blivit en börda.

Nu har utskottet avstyrkt motionen, men på samma gång hänvisat till den utredning, som pågår i vattenfallsstyrelsen, och man får ju hoppas, att det skall bli ett positivt resultat av denna utredning, så att elektrifieringen icke längre behöver ytterligare betunga det redan av depressionstiden tillräckligt betryckta jordbruket, utan bidra till höjning av den svenska jordbruksnäringen, såsom avsikten ju från början varit.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i förevarande utlåtande hemställt.

Föredrogos ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 70, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till bestridande av tullavgifter för viss armé- och marinmateriel;

nr 71, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för regementspastorn (amiralitetspastorn) vid flottans station i Karlskrona från skyldighet att hålla pastorsexpedition;

nr 72, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förhöjd livränta åt daglönaren A. S. Malmberg; samt

nr 73, i anledning av Kungl. Maj:ts under tionde huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag till undersöknings- och försvarsarbeten å vissa malmfyndigheter m. m.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Herr **talmannen** yttrade: Jag skall be att få tillkännagiva för kammarerna, att vid början av plenum lördagen den 28 dennes komma gemensamma voteringar att äga rum. Samtidigt får jag meddela kammarerna, att på förekommen anledning under nästpåföljande vecka arbetsplena komma att äga rum, icke såsom vanligt på onsdagen och lördagen, utan på torsdagen och lördagen.

Ang. distributionsföreningarnas avgifter till statens kraftverk.
(Forts.)

Ang. skatten
å tobaksvaror
m. m.

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets betänkande nr 31, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 24 februari 1922 angående särskild skatt å tobaksvaror, m. m.

I detta betänkande hade utskottet på åberopade grunder hemställt, att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 113,

1) antaga i betänkandet infört förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 24 februari 1922 (nr 67) angående särskild skatt å tobaksvaror;

2) antaga i betänkandet infört förslag till ändrad lydelse av anm. 2 till rubrikerna nr 196 och 197 i tulltaxan; samt

3) under förutsättning av bifall till sistnämnda förslag, besluta, att bestämmelserna om ändrad lydelse av anm. 2 till rubrikerna nr 196 och 197 i gällande tulltaxa skulle träda i kraft å femtonde dagen efter den, då kungörelse angående den ändrade lydelsen enligt å kungörelsen meddelad uppgift från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Vid punkterna 2 och 3 av utskottets hemställan hade reservationer avgivits

1: o) av herr *Boman*, som av angivna orsaker ansett, att utskottet bort avstyrka den föreslagna ändrade lydelsen av anm. 2 till rubrikerna 196 och 197 i tulltaxan; samt

2: o) av friherre *Fleming* och herr *Lithander*, vilka instämt i herr *Bomans* reservation.

Därjämte hade reservation anmälts av herr *Björnsson* i fråga om utskottets motivering.

På framställning av herr talmannen beslöts att betänkandet skulle företagas till avgörande punktvis, dock med iakttagande att punkterna 2 och 3 behandlades i ett sammanhang, samt att vid behandlingen av punkten 1 överläggningen finge omfatta betänkandet i dess helhet.

Punkten 1.

Herr **Boman**: Då riksdagen för ett år sedan införde den särskilda tobaksbeskattning, som nu tillämpats under ett år, förelågo säregna förhållanden. Till följd av det uppsving och den ökade konsumtion som hade ägt rum under åren 1919 och 1920, hade monopolet så starkt forcerat sin tillverkning och hållit på därmed så länge, att vid utgången av år 1921 fanns av cigarrer en lagerbehållning, motsvarande mer än ett års försäljning. Mycket bättre hade nog inte importörerna varit i sitt förutseende. Även de hade forcerat importen, och lågo inne med mycket stora lager, under det försäljningen ständigt gick ned. För att monopolet icke skulle tvingas att inställa tillverkningen och avskeda arbetare i allt för stor omfattning, var det nödvändigt att vidtaga en åtgärd, genom vilken monopolet blev i tillfälle att realisera sin stora lagerbehållning, och det enklaste var ju att öka det skydd, under vilket monopolet arbetade, genom höjd beskattning å de importerade varorna, och vi erinra oss hurusom förbud utfärdades mot förtullning av å neder-

lag liggande varor, till dess riksdagen fattat beslut i ämnet. Faktiskt torde det ökade skyddet för monopolet hava visat sig nog så gynnsamt. Under förra året kunde monopolet öka sin försäljning från 57 till 62 miljoner stycken cigarrer, under det att försäljningen av importerade sådana minskades från 33 miljoner till 12 miljoner. Och i den redovisning, som tobaksmonopolet lämnat för i år, kan man finna, att monopolets lager av färdiga varor till följd därav fallit från 12 miljoner kronor till 4,800,000. Jag gissar, att större delen av denna minskning ligger på cigarrerna. För importörerna ställde det sig naturligtvis ingalunda angenämt. Deras nederlagsbehållning, som den 1 januari 1922 belöpte sig till 300,000 kg. cigarrer och cigaretter, uppgick, trots en viss export och trots en liten import, den 1 april år 1923 till mer än 200,000 kg. ett lager, som enligt de uppgifter jag erhållit, skulle representera ett värde av omkring 2 miljoner kronor. Nu är föreslaget, att den särskilda skatten på importerade fabrikat skall minskas, och det är att hoppas, att landets importörer i någon mån härigenom skola lyckas att realisera de tyngande lagren. Det bör väl gå, om de vilja finna sig i vad som numera är nödvändigt i all detaljhandel, nämligen att minska anspråken på vinst vid försäljningen. Denna vinst har hittills varit synnerligen hög. För alla importerade tobaksvaror ha som bekant importörerna rätt att själva bestämma prisen, endast med den påföljd att de samtidigt få förhöjd skatt att betala, d. v. s. den skatt, som utgår procentuellt.

Det minskade skydd, varom propositionen talar och som skulle ligga däri, att monopolets egen tillverkning jämväl komme att beläggas med en styckevis utgående skatt, anser jag icke vara mycket att tala om, ty den innebär ingenting annat, än att monopolet får redovisa en del av sin vinst såsom skatt, som utgår till statsverket tidigare än den gjorda bokslutsvinsten, som också i stort sett skall levereras till staten. Då monopolet har full frihet att bestämma sina försäljningspris, innebär detta, så vitt jag kan finna, ingenting annat än att, om man lägger till grund siffrorna för monopolets verksamhet under 1922, det skulle få att betala omkring 3 miljoner i skatt, vilket belopp eventuellt, om icke prisförändring sker, skulle minska dess affärsvinst för året, men det tycks vara utrymme för god vinst, även om det skulle så bliva. Men i själva verket har monopolet fullständig beskattningsrätt över svenska folket, och jag undrar om icke ställningen nu är sådan och beskattningen kommit så högt, att det knappast kan vara klokt att fortsätta att söka höja densamma.

På landets tobaksförbrukning, som kostar den förbrukande allmänheten 150 miljoner kronor, hade statsverket 1922 en inkomst av 60 miljoner kronor, motsvarande 40 procent å försäljningssumman. Å försäljningen år 1920 var den procentuella statsinkomsten icke mer än 32 procent. Siffran för den försälda tobakskvantiteten var då den högsta, som förekommit, 196 miljoner, och statens inkomst 64 miljoner kronor. Såsom en jämförelse kan det förtjäna nämnas, att i den fria handeln, enligt den tobaksundersökning som gjordes före monopolets

*Ang. skatten
å tobaksvaror m. m.
(Forts.)*

Ang. skatten
å tobaksva-
ror m. m.
(Forts.)

införande, uppgick kostnaden för allmänhetens förbrukning år 1911 till ett värde av 38 miljoner kronor. Även om konsumtionen å vissa varuslag sedan dess vuxit, är det ett långt steg mellan 38 miljoner och de 150 miljoner, som allmänheten i fjol hade att betala, och de 196 miljoner, som erlades 1920.

Nu gäller föreliggande förslag endast ett år, och med nästa år utgår den tioårsperiod, för vilken staten har slutit kontrakt med tobaksmonopolets aktiebolag. Jag håller för sannolikt, att detta kontrakt i något avseende behöver revideras, och jag vill ifrågasätta, huruvida det icke vore lämpligt att då ordna tobaksbeskattningen på ett enklare sätt. Det skydd som nu är bestämt för cigarrer, är en tull på importerade cigarrer av 6 kronor per kg. under det att den råtabak, som monopolet använder, endast drager en kronas tull. Är ett ökat skydd behöfligt, såsom det tycks vara av många skäl, som jag här icke vill gå in på, kunde detta ordnas genom förhöjda tullsatsen å cigarrer. Detta skulle ha den fördelen med sig, att under det att stycketullen utgår lika kraftigt för en stor dyr havannacigarr som för en liten billig cigarr, som väger kanske hälften av den förra, komme genom viktullen någon utjämning att ske. Vidare kunde man välja en form, som differentierade den procentuella beskattningen å importerad och svensk tillverkning.

Vid en revision av skattesatserna torde även böra beaktas att med de utomordentligt höga pris, som tobaksvarorna nu betinga, framkallas naturligtvis smuggling, något som alltid är fallet när hård beskattning åligger varuinförseln. Det är icke någon hemlighet, att i ganska stor omfattning utbjudas särskilt cigarretter, som icke äro licensbehandlade.

Jag har icke något yrkande att göra i fråga om punkt 1, men i fråga om ytterligare skärpning av tullen för den så kallade resandemporten, har jag icke kunnat biträda utskottets hemställan. I motiveringen anföres, att den skulle vara grundad på framställning från tobaksengrossisterna, som talade om att denna import hotade att taga en omfattning, som skulle skada den legitima handeln. Av de siffror, som äro anförda i reservationen, torde framgå, att detta tal är betydligt överdrivet. Ifrågavarande import, som för hela riket av cigarrer och cigarr-cigarretter år 1922 utgjorde i kilogram 1,410 och av cigarretter 404, kan icke hava någon betydelse för handeln. Däremot är det icke osannolikt, att den legitima handeln lider av sådan handel, som äger rum med in-smugglade varor.

Då punkt 1 endast avser förslaget om den särskilda beskattningen, nöjer jag mig, som sagt, med att icke göra något yrkande, men kommer jag vid föredragningen av andra och tredje punkten att yrka bifall till min reservation.

Herr Nilsson, Gustaf: Den kungl. propositionen avser egentligen två delar, den första delen en fortsatt tillämpning, med vissa förändringar, av den extra tobaksbeskattning, som i fjol infördes av riksdagen. Den andra delen avser en förändring i fråga om den tull, som

resande skola betala för medhavda tobaksvaror. Jag har icke tänkt att begära ordet, därför att betänkandet är tämligen enhälligt, men då den föregående ärade talaren i sitt anförande hade vissa uttalanden, som kunde tyda på att den nuvarande beskattningen skulle överskrida de gränser, som voro möjliga att uppehålla, så måste jag säga mig, att orsaken till denna höga beskattning helt enkelt är den, att, med hänsyn till statens behov, man i fjol från regeringshåll ansåg att man måste söka skaffa ytterligare 10 miljoner kronor på inkomsten av tobaken. För att nå detta mål föreslog dåvarande finansministern en extra beskattning, som beräknades skola inbringa dessa 10 miljoner kronor. Även innevarande år har man ifrågasatt en ökad beskattning i tobaksvaror. Dåvarande chefen för finansdepartementet ansåg, att man icke blott borde i år beräkna en extra skatt utan även att man skulle lägga skatten så, att ytterligare kunde erhållas 2 miljoner kronor såsom extra beskattning, d. v. s. utöver den ordinarie skatten ansåg regeringen, att man borde uttaga en extra beskattning på cirka 12 miljoner kronor. Det är denna synpunkt, som man icke får bortse ifrån, nämligen att det var statens behov av ökade inkomster på denna beskattning, som gjort att man fått den extra skatten i den form, vari den nu föreligger.

Då icke mer än första punkten är föredragen och i fråga om denna något annat yrkande icke är gjort än om bifall till utskottets hemställan, skall jag för min del icke heller vidare yttra mig i ämnet, utan ber att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr **Björnsson**: Jag har reserverat mig i fråga om utskottets motivering och skall med ett par ord angiva skälen härför.

Utskottet säger i början av sitt utlåtande: »Därest det kommer att visa sig nödvändigt att även framdeles av tobaken uttaga mera än som inflyter enligt de ursprungliga bestämmelserna, synes det vara lämpligt att taga under omprövning, huruvida tobaksbeskattningen, sådan densamma för närvarande är ordnad, är ur de olika ekonomiska och statsfinansiella synpunkter, som inverka på frågans bedömning, fullt tillfredsställande.» Nu är det väl ganska säkert, att statsverket en tid framåt behöver taga ut mera genom tobaksbeskattningen än ursprungligen var menat. Därför kan man säga, att det krav på en utredning, som här framställes, icke är villkorligt utan absolut. Och om det är så, synes mig vad utskottet har yttrat beträffande de olika beskattningsformer, som nu praktiseras, antingen vara dunkelt eller oriktigt. Såsom jag läser utskottets utlåtande, måste jag närmast tolka det så, att man icke skulle vara säker på, att den i fjol införda stycketalsbeskattningen skulle vara lämplig, utan snarare tvärtom. Det kunde här ligga underförstått, att man ville hava in det åsyftade skattebeloppet genom ökning på andra poster, och den förste ärade talaren antydde, att man exempelvis skulle kunna nå samma resultat genom höjning av tullen. Nu medgiver jag, att tobaksbeskattningen är komplicerad nog, men inför allmänheten ter den sig rätt enkel, ty denna har endast att betala det rundliga priset. Och de, som sysselsätta sig med denna beskattning, äro

*Ang. skatten
å tobaksvaror m. m.
(Forts.)*

Ang. skatten
å tobaksvaror
m. m.
(Forts.)

icke så värst många, att man av det skälet har anledning att tänka på komplikationerna. Jag tror nämligen att den stycketalsbeskattning, som i föl genomfördes, i vissa fall har en bestämd uppgift att fylla, och det särskilt då det gäller importen, vilken i många fall kan bedrivas av sådana personer, som egentligen icke äro affärsmän, utan göra det för konsumentens räkning direkt. I sådana fall kan värdebeskattningen vara ganska vansklig. Det finnes även andra synpunkter, ur vilka stycketalsbeskattningen kan vara lämplig. Därigenom är det möjligt att anpassa skatten efter storleken och dylikt, och framför allt vet jag, att man med förhöjning av tullsatserna icke kan nå samma mål. Om man t. ex. tänker på tullen å råtabak, så skulle en förhöjning av denna tull helt enkelt betyda, att våra svenska tobaksodlare för den mängd tobak de odla, och som icke spelar en liten roll, skulle komma med krav på prisförhöjning. Jag tror snarare, att man bör tänka på möjligheten att taga bort tullen, om man nu skall gå till en förenkling av skatteformerna och taga bort en eller annan skatteform.

Vidare vill jag fästa uppmärksamheten på ett förhållande, som gör sig gällande icke blott beträffande tobaksmonopolet, utan även minst lika mycket beträffande vin- och spirituosalcentralen. Båda dessa äro institutioner, som, kan man säga, från viss synpunkt ha sin viktigaste uppgift såsom skatteuppbördsverk. Nu förhåller det sig så, att om man vill få in indirekta skatter på dessa varor, sprit och tobak, genom ökad affärsvinst, så drager det med sig att man också skall betala ökad kronoskatt, som går till statskassan, och däremot är ingenting att invända. Men därjämte drager det med sig ökad kommunalskatt. Således, endast om man vill vara med om en sådan anordning att endast en från vanlig affärssynpunkt skälig vinst blir beskattad, så skulle man givetvis kunna säga: när ni nu begär så och så stor inkomst från dessa monopolbolag, så må ni taga ut den på sätt ni för gott finner, under förutsättning att ni har det förtroende till ledningen att ni kan göra det. Men så länge beskattningen för dylika institutioner är ordnad som f. n., är det icke rimligt att taga ut vad som för statskassan behöves genom ett enkelt dekret att affärsvinsten och därmed statens utdelning på aktier blir så och så stor, ty detta för då också med sig, att av statsmedel det skall betalas en orimlig hög kommunalskatt till den kommun, där ett dylikt företag händelsevis har sin verksamhet förlagd.

Med dessa ord har jag velat motivera min reservation gent emot vad utskottet anför i sin motivering. För övrigt har jag i själva saken, utöver vad föregående ärade talare anført, ingenting att tillägga, utan hemställer om bifall till utskottets förslag vid förevarande punkt.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i den nu ifrågavarande punkten hemställt.

Punkten 2 och i sammanhang därmed punkten 3.

Herr **Boman**: Med stöd av vad jag nyss anført tillåter jag mig yrka avslag på utskottets hemställan i de föredragna punkterna.

Herr **Nilsson, Gustaf**: Herr talman, mina herrar! Denna punkt avser ju den tull, som resande från utrikes ort har att erlägga för tobaksvaror, som han för med sig in i landet. Han har rätt att fritt medtaga en mindre kvantitet, nämligen tio cigarrer eller ett visst antal cigarretter. Därutöver har han rätt att, om han vill, ytterligare medföra ett eller annat kilogram. För det första halva kilogrammet skall han därvid betala en tullsats av 15 kronor, oavsett vad cigarrerna kosta, d. v. s. tullen utgår efter vikt och icke efter värde. Nu har emellertid från handlarnas — särskilt importhandlarnas — sida försports klagomål öfver att i de trakter av Sverige, som ligga nära Danmark, allmänheten ofta reser öfver till detta land och vid återresan medtager cigarrer till ett billigare pris än det här i importhandeln gällande och att till följd härav handlandena i vissa kuststäder lida intrång i sin näring.

*Ang. skatten
å tobaksvaror
m. m.
(Forts.)*

Den framställning, som i detta ärende gjorts från importhandlandenas sida för att få en rättelse till stånd, har resulterat i detta förslag om att lägga beskattningen av den tobak, som de resande importera, efter samma grunder som den övriga beskattningen, d. v. s. att tullen skall beräknas efter stycketal. Man har räknat ut, att den här föreslagna satsen av 20 öre per cigarr ungefär motsvarar vad handlandena vid import få betala i form av licens, tull och extraskatt på importerad tobaksvara. För att få en riktigare avvägning mellan beskattningen av importen genom de resande och av den på laglig väg av tobakshandlandena verkställda har man därför ansett sig nödsakad att gå upp till de föreslagna satserna.

Något finansiellt intresse för tobaksmonopolet eller för staten föreligger kanske icke i så hög grad, utan vad man här avser är att bereda rättvisa åt handeln genom att icke längre tillåta resande mellan Hälsingborg och Hälsingör m. fl. platser att införa tobaksvaror till betydligt billigare pris med erläggande av resandetull än genom att införa dem på den brukliga vägen genom importhandeln.

Med dessa utgångspunkter har majoriteten i bevillningsutskottet ansett sig sakna anledning att gå emot den kungl. propositionen i denna punkt, och jag ber, herr talman, att med åberopande av det sagda få yrka bifall till utskottets hemställan.

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, gjordes i enlighet med de därunder förekomna yrkandena propositioner, först på bifall till samt vidare på avslag å vad utskottet i de under behandling varande punkterna hemställt; och förklarades den förra propositionen, som upprepades, vara med öfvervägande ja besvarad.

Föredrogs ånyo första lagutskottets utlåtande nr 18, i anledning av väckt motion angående vissa ändringar i lagen om förvaltning av bysamsfälligheter och därmed jämförliga samfälliga ägor och rättigheter.

*Ang. förvaltningen
av
bysamsfälligheter
m. m.*

Ang. förvaltningen av bysamfälligheter m. m.
(Forts.)

Uti en inom första kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 58, som behandlats av första lagutskottet, hade herr *Pers* med instämmande av herr *Lyberg* hemställt, att riksdagen ville för sin del besluta

dels att lätta på formerna för kallelse i 3 § av lagen den 13 juni 1921 om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter samt på bestämmelserna angående ombudsman,

dels att genom ändring av nämnda lag möjliggöra omedelbar åtgärd till förhindrande av avverkning även till husbehov å samfällighet, beträffande vilken ansökning till domaren ingivits enligt 10 § i samma lag, samt

dels att beträffande övergångsbestämmelserna i 17 § tillfoga en föreskrift, som utan vidare omgång medgäve överflyttande av de enligt lagen den 11 juni 1915 med särskilda bestämmelser beträffande viss samfällad skogsmark inom Kopparbergs län anordnade, nu gällande förvaltningarna från länsstyrelsen till häradsrätten.

Utskottet hade i det nu föredragna utlåtandet på anförda skäl hemställt,

1) att riksdagen måtte för sin del antaga i utlåtandet infört förslag till lag om fortsatt tillämpning av förvaltning eller avverkningsförbud enligt lagen den 11 juni 1915 med särskilda bestämmelser beträffande viss samfällad skogsmark inom Kopparbergs län;

2) att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning angående de förutsättningar, under vilka berörda lag den 13 juni 1921 skulle kunna omarbetas för tillgodoseende av i utlåtandet angivna synpunkter, ävensom för riksdagen framlägga det förslag, vartill denna utredning kunde föranleda.

Herr **Pers**: Jag har naturligtvis intet annat yrkande än om bifall till utskottets hemställan, helst utskottet med synnerlig välvilja har upptagit och beaktat motionärernas framställning. Det är emellertid ett par anmärkningar, som jag ändock vill göra.

På en punkt har utskottet icke givit motionärernas framställning ett obetingat förord — det är i fråga om förordnande av god man för frånvarande delägare. Jag vill säga, att det är nödvändigt, att man lättar på formaliteterna även på denna punkt. Det gäller här tusentals delägare, av vilka de flesta ha ett försvinnande litet intresse i samfälligheten. Den som vill krångla, den som har intresse av att en förvaltning eller ett tillgodogörande av en sådan fastighet icke kommer till stånd, kan på grund av denna formalitet omintetgöra avsikten med en dylik förvaltning. Den blivande utredningen torde komma att till fullo visa detta.

Jag vill vidare i detta sammanhang framställa en önskan om att utredningen icke drar för långt ut på tiden. Det förhåller sig så, att

det är ganska betydande värden, varom det här kan vara fråga: det är skogar, odlingsmarker, vattenfall, kalkbrott och sådant, som nu icke kan tillgodogöras, förr än denna lagstiftning kommer till stånd, och det är därför önskvärt, att sådan skyndsamhet iakttages, att det icke drar ut alltför mycket på tiden.

Ang. förvaltningen av bysamfälligheter m. m.
(Forts.)

Med dessa ord har jag velat beledsaga mitt yrkande om bifall till utskottets hemställan.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i det föreliggande utlåtandet hemställt.

Anmälades och bordlades
statsutskottet utlåtanden:

nr 74, i anledning av Kungl. Maj: ts framställningar angående vissa anslag till sjukartverket;

nr 75, i anledning av Kungl. Maj: ts proposition angående bemyndigande att träffa förlikning med strandägare vid Göta älv rörande kronan tillkommande rätt till uppdämning av älvens vatten; och

nr 76, i anledning av Kungl. Maj: ts proposition angående tillfällig löneförbättring under budgetåret 1923—1924 för viss personal inom den civila statsförvaltningen;

sammansatta stats- och bevillningsutskottets utlåtande nr 2 (nr 1), i anledning av Kungl. Maj: ts proposition med förslag till förordning angående visst undantag för budgetåret 1923—1924 från föreskrifterna i förordningen den 18 juli 1913 angående statsverkets fond av rusdrycksmedel, ävensom i ämnet väckta motioner;

bevillningsutskottets betänkande nr 32, i anledning av Kungl. Maj: ts proposition angående vissa inrikes postavgifter; samt

första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtanden:

nr 10, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj: t angående upptagande av ämnet räkning å fortsättningskolornas läsordning;

nr 11, i anledning av väckt motion angående utredning i fråga om skyldighet för statstjänstemän att vid tjänstledighet på grund av läkarintyg avstå löneförmåner m. m.; och

nr 12, i anledning av väckt motion om skrivelse till Konungen angående statens övertagande av vissa småskoleseminarier.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 12,10 på dagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Fredagen den 27 april.

Kammaren sammanträdde kl. 3,30 e. m.

Justerades protokollen för den 21 och den 24 innevarande månad.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 4 A, till Konungen, i anledning av vissa av Kungl. Maj: t i statsverkspropositionen gjorde framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1923—1924 under riksstatens fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till försvarsdepartementet.

Anmälades och godkändes riksdagens kanslis förslag till riksdagens skrivelse, nr 116, till Konungen angående vidtagande av anordningar till viss lättnad för skattskyldig i fall av dubbelbeskattning.

Anmälades och godkändes andra lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 128, i anledning av Kungl. Maj: ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 40 och 42 §§ i lagen den 22 juni 1921 om ströängars indragande till kronan; och

nr 129, i anledning av Kungl. Maj: ts proposition angående viss ändring av bestämmelserna angående tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark.

Upplästes en till kammaren inkommen skrivelse, så lydande:

Till riksdagen.

Härmed får jag vördsamt avsäga mig min plats såsom tryckfrihetskommitterad.

Stockholm den 25 april 1923.

Ernst Trygger.

På särskilda propositioner godkände kammaren berörda avsägelse samt beslöt, att val av kommitterad för tryckfrihetens vård i den avgångnes ställe skulle i vederbörlig ordning äga rum.

Vidare upplästes följande till kammaren inkomna skrivelse:

Till riksdagens första kammare.

Härmed får jag vördsamt avsäga mig min plats såsom medlem av talmanskonferensen.

Stockholm den 25 april 1923.

Ernst Trygger.

Även denna avsägelse blev, på gjord proposition, av kammaren godkänd.

Anmälades och bordlades första lagutskottets utlåtanden:

nr 19, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj: t angående förslag till lag om upplagsbevis; och

nr 20, i anledning av Kungl. Maj: ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 22 kap. 21 § strafflagen.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtanden nr 74—76, sammansatta stats- och bevillningsutskottets utlåtande nr 2 (nr 1), bevillningsutskottets betänkande nr 32 samt första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtanden nr 10—12.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 117, i anledning av väckt motion om ersättning åt firman C. B. Åkerström för förlust vid leverans av stubbved till tekniska högskolan;

nr 118, i anledning av Kungl. Maj: ts proposition angående utbyte av ett patologisk-anatomiska institutionen vid universitetet i Lund tillhörigt, inom området för Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i nämnda stad uppfört begravningskapell mot en sjukvårdsinrättningarna tillhörig, med patologiska institutionen sammanbyggd likkällare m. m.;

nr 119, i anledning av Kungl. Maj: ts proposition angående överflyttande av en amanuens vid den pediatrika polikliniken å allmänna barnhuset i Stockholm till den pediatrika polikliniken å kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn därstädes;

nr 120, i anledning av Kungl. Maj: ts proposition angående vissa inredningsarbeten vid sjukhuset S: t Erik i Stockholm m. m.;

nr 121, i anledning av Kungl. Maj: ts proposition angående anslag för bestridande av kostnaderna för återställande av tandläkarinstitutets nu förhyrda lokaler i förutvarande skick;

nr 122, i anledning av Kungl. Maj: ts proposition angående vissa tillbyggnadsarbeten å allmänna barnbördhuset i Stockholm;

nr 123, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående till Lunds stad av kronans rätt till läroverkstomten i Lund med därå uppförda byggnader;

nr 124, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för ämneslärarinna vid statens samskola att för ålderstillägg tillgodoräkna sig tjänstgöring vid kommunal mellanskola;

nr 125, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt anställande av en tillförordnad brottmålsdomare i Norrbottens län;

nr 126, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande i vissa fall av kronans rätt till dana arv; samt

nr 127, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående istandsättande av södra flygelbyggnaden å gruvingenjörsbostället Stora Gården nr 1 i Ljusnarsbergs socken av Örebro län m. m.

*Interpellation
ang. det ut-
rikespolitiska
läget m. m.*

Herr **Lindhagen** erhöll på begäran ordet och yttrade: Jag tillåter mig härmed anhålla om kammarens tillstånd att få till utrikesministern framställa följande spörsmål:

1) Kan det förväntas, att den nuvarande regeringen ämnar infria den avgångne utrikesministerns i andra kammaren gjorda utfästelse att lämna denna riksdag en översikt av det utrikespolitiska läget?

2) Kan i sådan händelse motses, att regeringen därvid framlägger huvuddragen av sina mål och medel för världsfreden och vårt lands medverkan just nu till densamma?

3) Kan vid tillfället till äventyrs någon antydan till och med erhållas, huruvida regeringen anser det tillräckligt med återuppbyggnaden av den gamla världen, som åstadkommit världskriget, eller om ej mänsklighetens mål måhända måste ställas vida högre, och arbetet redan nu i någon mån inriktas därpå?

4) Kan möjligen — åtminstone inom lyckta dörrar — en av många synnerligen efterlängtd upplysning erhållas om de ämnen, som på senaste tider efter Ruhrkonflikten och de strandade uppgörelserna i Orientfrågan förelagts utrikesnämnden och hur dennas olika medlemmar ställt sig i de till nämnden hänskjutna frågorna.

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 3,40 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.